

AIKIDÓ ELMÉLET

Ueshiba Morihei osensei életrajza

Apja, Ueshiba Yoroku (1843-1920) régi hagyományokat lelkesen ápoló, felvilágosult harcos volt. Földbirtokos, kereskedő, vagyonos ember.

Anyja, Ueshiba Yuki/leánykori nevén Itogawa Yuki/ (1850-1922).

Összesen 6-7 gyerekük született, Morihei 3. v. 4. gyerek volt.

/ unokatestvére **Inoue Yóichiró** az Aikidóra hasonlító, sajátmaga által kifejlesztett rendszert oktat, neve **Shinei Taidó**. Ő a leghitelesebb, talán ma is élő szemtanú osensei életéről. /

UESHIBA MORIHEI, 1883. **December 14-én** született az akkori **Kii tartomány Tanabe** városában.

1969. Április 20-án halt meg

Kii tartomány Japán egyik legrégebbi tartománya volt, egy nagy félsziget. Ma Wakayama-ken (előljáróság) a neve, a legnagyobb városáról.

Gyerekkorában klasszikus bushi oktatásban részesült származásának megfelelően. Apja számviteli iskolába íratja, és pénzzel támogatja. Már ekkor fontosak voltak számára a Sinto szent helyek.

-1901- Tókyóba megy és az apja segítségével boltot, nyit, majd csödbe megy és visszautazik Tanabéba. Tókyóban a **Tenjin Shinyó-ryu Ju-jutsu** edzéseire járt.

-1903- megnősül, felesége **Itogawa Hatsu** (1881-1969)

Ebben az évben nagyjából befejeződik Japán modernizációja, militarizálása. 1904-05 Orosz-Japán háború Mandzsúriáért. Japán győzelmével zárult.

-1903-Ueshiba Moriheit is besorolják egy ezredbe. A sorozáskor kerül kapcsolatba egy iskolával, és tanulmányozza a **Goto-ha Yagyú Shingan-ryú Ju-jutsu**-t. Ez egy kobudó (régibudó) irányzat. 1903-08-ig tanul **Tsuboi Masanosuke** mesternél. 1908-ban **Menkyo Kaiden**-t kap, végleges oklevél, hogy mindent átadtak. Ez az első komolyabb fokozat, amit kapott.

-1906- leszerel és visszatér **Tanabe** városba.

-1911- lánya születik, **Matsuko**.

Tanabéban judót tanul **Takagi Kiyochi**-től. Ugyanebben az évben egész családjával, és sok más családdal együtt, **Hokkaido**-ra utaznak, mert a Japán kormány be akarja népesíteni a szigetet, és erre mozgalmat hirdet. Kemény munkával egy falut alapít, **Aza-Shirataki**-t.

-1915- találkozik **Takeda Sókaku** –val, aki **Daito-ryu**-t kezd oktatni neki.

Takeda Sókaku Aizu-ban született. Nem tisztázott (ő maga soha nem beszélt róla) hol és mit tanult előzőleg. Ő hozta létre a **Daitó-ryu Aikijújutsu**-t. **Daito**: nagy keleti technikák

Daitó-ryu kialakulásában szerepet játszhattak:

- Kai-Takeda-ke Kaden-hijutsu

A Kai tartományban élő **Takeda** családban átadott titkos harcművészet.

- Aizu-han Ono-ha Ittó-ryu Kenjutsu

Az Aizu birtokon az **Ono** család egykardos kardiskolája.

- Yagyú shinkage-ryu Kenjutsu

Takeda sensei oklevelet adott erről a stílusról **Morihei**-nek.

Takeda Sókaku vándor mesterként járta a vidéket és jó pénzért oktatott.

Sok okiratot hagyott hátra: - **EIMEIROKU**: Tanítványok neve, időpontok, mit oktatott neki

- **SHAREIROKU**: Díjazások és adományok feljegyzései

Ueshiba Morihei neve többször felbukkan bennük, az 1915-ös találkozásuk után, komoly tanítványa és támogatója volt.

A **Daito-ryu** a legnépszerűbb jujutsu irányzat, bár ma már van néhány irányzata.

Nem **kyu** és **dan** fokozatokban gondolkodik, hanem hagyományosan okleveleket adnak ki :

- **Shoden Mokuroku** a kezdeti átadást hitelesítő okmány
- **Hiden Mokuroku** a titkos átadást hitelesítő okmány
- **Hiden Ogi-no-koto** v: **Hiden Ogi-no Mokuroku** a titkos tanítások végső átadása
- **Goshin yo-no-te** önvédelmi fogások technikái
- **Kyóju Dari** nagy oktatói engedély
- **Menkyo Kaiden** minden tudás oktatására jogosító oklevél

A **tendai buddhizmussal** állt kapcsolatban a stílus. A **Daito-ryu**-ban 108 alaptechnika volt. **Takeda** ezekhez hozzátett, így lett 118: **suwari dori** (térdelő technikák)(22), **hanza handachi** (a védekező térdel a támadó áll) (14), **tachi dori** (állásban végrehajtott technikák)(44), **kasa dori** (esernyővel végrehajtott technikák), **futari tsukamari** (két ellenfél elleni technikák), **gara tsukamari** (a kard kihúzását megakadályozó technikák)(38).

Daito-ryu híresebb tanítványai:

- **Ueshiba Morihei:** 1915-ben egy barátja, *Yoshida Kótaró* vette rá, hogy találkozzon *Takedával*. 1915-16 között 7x10 napos időszakot tanult végig nála. 1919-ben *Ueshiba* elhagyja *Hokkaidót*. Hazatér és apja halála után elköltözik családjával *Ayabéba*. Itt keresi fel *Takeda* és 1922-től 53 oktatást kap. 1931-ben *Tókyóban* még tanult nála. 1937-ben *Osakában* találkoznak utoljára, itt a viszonyuk már feszült. *Ueshiba* kapott egy *dójt*, amit *Takeda* a megérkezésekor önkényesen átvett tőle. /
- **Yoshida Kótaró:** Ő az aki bemutatja ősenseit *Takedának*. A *Daito-ryu* mellett néhány másik kardvívó iskolát is tanult. Háború előtt inkább politizál. *Ueshibával* azonos szintű oklevelet kapott.
- **Sagawa Yukiyoshi** (1902-1999): A legnagyobb *Daito-ryu* mester. 1914-től *Takeda* haláláig tanult nála.
- **Hisa Takuma** (1896-1980): 1936-tól tanult, előtte *Ueshibánál* tanult. 1939-ben *Menkyo Kaident* kapott egyedülként. Saját irányzatának, a **Takuma-kai**-nak csak a 118 alaptechnika képezi a repertoárját. **Nihonden Daito-ryu Aikijujutsu**-nak nevezik magukat.
- **Takeda Tokimune** (*Takeda* fia): *Hokkaidó* szigetén él. Itt van eltemetve apja, és itt van a **Daito-ryu Aikibudó** központja is.
 - **Horikawa Kódó:** 1914-től tanult és *Kjóju Dairi*-t kap ő is. 1950-től az ő irányzata a **Kódókai**. Ebből válik ki később **Okamoto Seigo** irányzata, a **Roppó-kai**.

-1919- **Ueshiba Morihei** hírt kap apja betegségéről ezért elhagyja *Hokkaidót*. Úton *Tanabéba* találkozik **Deguchi Ónisaburó**-val, ő a legmagasabb vezetője az **Ómoto-kyó**-nak.

Ómoto-kyó

Az **Ómoto-kyó** a *shinko-shukyó* irányzatokhoz tartozik. /shinko-shukyonak nevezik a 19-20. században kialakult új shinto szektákat./ Régi vallásokból szedgették össze, miszticizmust vittek a vallásba, titokzatos szertartások és tanítások jellemzik.

Az **Ómoto-kyó**-t egy asszony alapította, **Deguchi Nao**. 50 éves kora körül látomása volt és ettől kezdve lelkesen tanítani kezdett. Bár írástudatlan volt, de ettől kezdve un. automatikus írással több 1000 oldalt írt le.

A világ eredetére utal vissza, amikor az emberek az istenekkel összhangban tevékenykedtek. Szerinte ezt a régi világot kellene visszahozni.

Deguchi Ónisaburó a családnevet **Deguchi Nao** lányának feleségül vételekor vette fel. Ő szervezte igazán vallássá az **Ómoto**-t.

1900-as évektől Japán militarizálása kezdődik, ami az 1905-ös Orosz-Japán háborúval csúcsosodik ki és gyorsul fel. *Meiji-tenno* (1868-) porosz módszerrel technikai fejlesztést indított el és erős központosított hatalmat hozott létre.

1912-től *Taishó-tenno*-val megjelenik a *Taishó-demokrácia*, így lazul a fegyelem, ami a hadsereg vezérkarának megerősödésével, politikai beleszólásával jár. A militarizálás Japánban új császárkultuszt hozott létre, ami a császárt az istenek hierarchiájának is a csúcsára helyezte. Ezt elvárták az akkori vallásoktól is.

Az **Ómoto-kyó** úgy gondolta, hogy a visszatérés az isteni állapotokhoz, Japánban kezdődik a **seisai-icchi** (*sei*-politika, *sai*-vallás, *icchi*-egyesülés) –vel, ami a vallási vezetők által vezetett államot jelent. Az így megteremtett összhangot látják a világ népei és ők is csatlakoznak, az egészet egy mennyei császár uralja, aki az **Ómoto-kyó** vezetője. Ez ütközött a császár központú militarizálással, így üldözni kezdte az állam, végül **Ónisaburót** bebörtönözték.

Ueshiba Morihei apja betegségének hírére hazaindul Hokkaidóról. Útközben találkozik **Ónisaburó**-val, akinek a hatására letér *Ayabe* városába, ahol lenyűgözi az **Ómoto-kyó**. Hazatérve már csak apja temetésére érkeznek. Rövid tartózkodás után egész családjával *Ayabe* városába, az **Ómoto-kyó** vallási központ területére költözik. **Ónisaburó** bizalmasává, támogatójává válik.

Egy járvány miatt meghal két elsőszülött fia. 1921-ben újabb fia születik *Kóetsu*, későbbi neve **Kishshómaru** (1921-1999).

-1920-*Ayabe*-ban fölépül első *dójoja*, az **Ueshiba Juku**. Ez inkább egy kis edzőterem volt.

-1922- megkapja a *Daito-ryu* hivatalos oktatói engedélyét. Első tanítványai az **Ómoto** tagjai voltak, majd a közeli tengeri támaszpontból jönnek át tanulni. Itt volt egy tengerész admirális, **Takeshita Isamu** aki meggyőződéses rajongója a harcművészeteknek. Ő mindent részletesen lejegyzett, amit *Ueshiba sensei* tanított neki.

-1924- **Ónisaburó**, *Ueshiba* és még 5 **Ómoto** hívő elutazik belső mongóliába, hogy a mennyei országot ott hozzák létre. /Ekkor készülődik Japán Mandzsúria elfoglalására, Kína megtámadására. Már csak egy jó ürügyet kerestek.

Kínában kémnek gondolják és bebörtönzik őket. Japánnak jó ürügy lenne a támadásra, ha kivégeznék őket, de a kínai kormány tisztában van ezzel, és hazaszállítja őket.

-1926- **Takeshita** admirálist *Tókyóba* helyezik, ahol megszervez egy bemutatót a hadsereg vezérkara előtt **Morihei senseinek**. Hatalmas siker után 1927-ben családjával *Tókyóba* költözik. Az első ideiglenes *dójoja* *Tókyó-Shiba* részén volt. Majd több ideiglenes *dójt* állít fel.

A 30-as években *Ueshiba sensei Ueshiba-ryū Aikijūjutsu, Aiki-budō, Aiki no michi* néven nevezi az általa oktatott technikákat.

-1931- **Kóbukan Dójo** az első állandó helye, **Ushigome, Wakamatsu-chō**-ban. Fából készült épület, ami a család lakását is képezte. 1945-ben a bombázásokkor elpusztult.

1931-ben megindulnak az edzések. Itt kezd el tanulni **Shirata Rinjirō**.

1932-ben megalakul az *Ómoto* vallás által alapított **Budō Senyōkai** szervezet. Ebben az évben kezd el edzeni **Shioda Gózó**. 1933-ban **Budō Renshū**, Budó Gyakorlatok c. könyv jelenik meg. Az első kiadvány, ami *aikidóval* foglalkozik. Ósensei egyik tanítványa írta.

-1935- *Ueshiba* egyik tanítványa, **Hisa Takuma** egy ósakai újság (*Asahi Shinbun*) írója. Javaslatára *Ósakában* felépül egy remek dójo. 1936-ban **Hisa Takuma** készít egy bemutató filmet /a híres Noma dojo-i filmet/. Ebben az évben megjelenik **Takeda Sókaku** és átveszi az *ósakai dójót*. *Ueshiba* berág és visszamegy *Tókyóba*.

-1937- megkapja a **Kashima Shintō-ryū** kardiskola oklevelét.

1938-ban kiadnak egy könyvet, címe *Budō*. Inkább fényképekkel van tele..1939-ben Mandzsúriába hívják bemutatót tartani. Itt találkozik **Tóhei Kóichi**-vel, aki tanítványa lesz. '40-ben újabb bemutató Mandzsúriában, ekkor csatlakozik **Ósawa Kisaburó**, és **Tomiki Kenji** a legkorábbi tanítvány (1926) 8. dan-ra emelkedik.

/ *Ueshiba Morihei* mivel fiában nem látta megfelelő utódját, egy fiatal kardforgató bajnokot, **Nakakura Kiyoshi**-t háziasította be a családba, hogy örökösévé tehesse de egy év múlva elválik tőle a lánya. /

-1941- **Takeshita** admirális bemutatót szervez a császári palotában, amin pechjére nem jelenik meg a császár de ott van egy csomó magas rangú politikus.

A kormány a *budō* mestereket militarizációs céljaira használja. Így rengeteg pozíciót kap *ósensei* is.

-1942-megalakul a **Dai Nippon Butokukai**, össz budó szövetség. Az *Ueshiba Morihei* által tanított technikákat **AIKIDÓ** néven jegyzik be. /ez teljesen véletlen, mivel akkor éppen így nevezte így került be és már nem lehetett többé megváltoztatni /

Ebben az évben felszámolja a *Tókyóbeli* ingóságait és **Iwama (Ibaragi-ken)** városába költözik, és vesz egy kis földet.

Iwama-i időszak (1942-65)

A *Tókyóbeli Kóbukan dójót* a fiára hagyja. *Iwamában* vesz egy földet, amit **AIKI-EN**-nek nevez el. /en-farm/.

Tanítványai nem követik, mert a hadseregben megkezdődik a bevonultatás. **Abe Tadashi** '42 körül kezd az ósenseinél tanulni, később is többször felkeresi. 1943-ban felépíti az **AIKI-JINJA** szentélyt. *Ómoto* szentély, 42 istenséggel, a *budó* és az *aikidó* istenségeinek a szentélye.

A háborús évek alatt nem igazán folyt tanítás /nincs feljegyzés, a család egyedül volt /. Az *iwamai* időkben a szentélyben imádkozott, a szellemi utat járta.

Aikidó fejlődése:

- háború előtti időszak

technikailag más volt, oktatásában nemsokat változott a későbbi időszakában sem. Kötöttségek nélkül, kevés, vagy semmi magyarázat. Technikailag: *suwari-waza* rengeteg. Edzések: reggel, délelőtt, délben, este, bemelegítés nincs, gyakorlatilag tanítás nincs, csak a mester edzett és lehetett nézni, utánozni, fa vagy döngölt föld padló volt a talaj. Tatami volt, de sosem tették le.

- iwamai évek

Ósensei kedve szerint tanított, vagy csak beszélt.

1945-ben indulnak be az edzések. '46-ban lett tanítvány **Saitō Morihiro**, aki az *iwamai dójo* vezetője ma is.

/1945-en Amerika megszállja Japánt. Betiltják a harcművészeteket, fegyverviselést./

'47 **Arikawa Sadateru** lett tanítvány, aki ma a Honbu-dójo egyik vezetője.

Ósensei az *iwamai* évek alatt megszerezi az eddig tanult stílusokat, és letisztítja a technikákat. **Saitō Morihiro** jegyzeteléséből lett a **KUDEN**-szájhagyomány. A mester által ritkán hozzátett megjegyzések a technikákhoz.

Ueshiba elve a **nage panashi**, a dobás beszél. Az ekkori edzésekre jellemző, hogy egy-egy edzés helyett meglepetésszerűen kerti munkát végeztek. /Hozzá kell tenni, káposztakapálásban is *Ueshiba* volt a legjobb. /

A *kyotói dójo* a háború alatt elpusztult. **1948. február 09.** Hivatalosan megszületik a **ZAIDAN HÓJIN AIKIKAI.** / **Aikikai alapítvány** / Tevékenységük központja **Aikikai Honbu Dójo**.

A háború előtti *Aiki-budó* az *iwamai* évek alatt tisztul le technikailag, és szellemileg is. Ekkor alakulnak ki tulajdonképpen a modern *Aikidó* mai alapjai.

Az Aikidó felosztása:

Senzen – háború előtti

Sengo - háború utáni

Háború előtt ott volt *aikidó*, ahol *ósensei* tanított, ahol nem tanított ott nem volt. Háború után már a régi tanítványok visszatértek, *ósensei* a szervezést, adminisztratív munkát és az oktatást a magasabb fokozatú tanítványokra hagyta. Ennek központjában a fia állt. A háború alatt nem fejlődött az *aikidó*, mert nem volt kinek tanítani. A háború után komoly nélkülözések voltak, ezért nem tudtak foglalkozni a *budóval*. Plusz amcsi tiltás. Ez egészen az '50-es évek derekáig tartott. *Ósensei* teljes visszavonultságban élt *Iwamában*, és gazdálkodott.

1942-ben, a háborús évek alatt lett tanítvány a később híres **Sunadomari Kanshū. Okumura Shingenobu** már a háború előtt is tanult *Tomikitől*, de igazából '48-ban kapcsolódott be. 1946-ban *Tókyóból Iwamába* költöztetik a *Honbu dójót*.

-1948. Febr.9-én bejegyzik *iwamai* címmel az *Aikidó* szervezetet. *Iwamában ósenseit Saitó sensei* támogatta.

1950 **Tada Hiroshi** elkezd tanulni.

Ekkoriban már kibontakozik a háború előtti és utáni tanítványok ellentéte. Ez megmutatkozik *Ueshiba Kishomaruval* való viszonyukban is. *Kishomaru* segítői az *Aikikai* létrehozásában: *Tada, Okumura, Arikawa*. '50-ben már *Tókyóban* néha folyik tanítás, *ósensei* havonta egyszer felutazik.

-1951- **Mochizuki Minoru** Franciaországba utazik, és judó mellett aikidót is oktat. Az első alkalom külföldön. 1953 *Tamura Nobuyoshi* ósensei kedvenc tanítványa, kiköltözik Franciaországba, később onnan Magyar vonatkozások.

-1955- **Kobayashi Yasuo** a *Tokyo*-beli *Honbuban* elkezd tanulni.

Ekkoriban nem az *Aikikai*, hanem a *Yóshinkan (Shihoda Gózó)* szervezet volt a jelentősebb. Ő háború előtti tanítvány. Egy gyár őrzésével bízták meg, amit egy tüntetés alkalmával, néhány tanítványával megvéd. Erre felfigyel a rendőrség, és gyorsan az oktatójukká válik. Így válik ismerté az iskolája, ami ekkor még nem válik külön a fő vonaltól.

-1953- *Tóhei Kóichi* **Hawaiiira** megy, és egy évig tanít ott. Ez az első tartós külföldi kilépés.

-1955- **André Nocquet** francia, aki a *Honbu dójóba* megy tanulni. Ő az első külföldi, aki *uchi-deshi /belső tanítvány, amolyan inas /lesz*. Ő kapcsolatban áll a külföldi követségekkel, így komoly szerepe van az aikidó külföldi ismeretségében. '56-ban bemutató a követségeknek.

/ '55-ben költöztetik ki az utolsó családot a *tokyoi Honbu dójóból*./

A háború után, a tilalom miatt, elkezdődik a *budó* sporttá válása. Az *aikidót* ez nem fenyegette, mert eléggé ismeretlen volt, plusz *Iwama* kívül esett a szigorú ellenőrzésen. Ezért nem kellett az elfogadás miatt sportosítani.

-1955-ös évek II. felében lettek tanítványok: **Noro Masamichi, Asai Katsuaki, Saotome Mitsugi, Chiba Kazuo, Kanai Mitsunari, Sugano Seiichi.**

A nemzetközi terjedés első központja a Hawaii szigetek, a másik Franciaország. 1952-60 *Abe Tadashi* Fr.o.-ban tanított. Az '50-es évek elején a *Honbu dójó* bevezeti az *uchi-deshi* rendszert. Elsők egyike volt **Tamura Nobuyoshi**. *Kishomaru* bevezette, hogy a lakhatás mellett ételt is kaptak. Az anyagi háttér felajánlásokból, és az *iwamai* (föld, ingatlanokból származó) 'vagyonból' került.

-1961- *Ósensei* a Hawaii szigetek-re megy, **Honolulu Aikikai**-ba. Ez az első külföldi *Aikikai* szervezet.

(1963- **Shimizu Kenji** belép tanulni, ő az utolsó *ósensei uchi-deshi*)

Amerikai területen az *Aikikai* kislétszámú, jelentősebb a *Tóhei Kóichi*-féle. Franciaországban a kezdetektől az *Aikikai* van jelen. 1963-ban *Noro Masamichi*, majd '64-ben *Tamura Nobuyoshi* Fr.o-ba mennek tanítani felkérésre. Ők építik ki a Fr. o-i *aikidót*. *Noro* alakította ki (egy autóbaleset után) a **Ki no Michi**-t, ami egy *Tai Chi Chuan* jellegű 'ki' gyakorlat. Így ő elválik a fővonaltól. Az európai *aikidó* kezdete *Tamura Nobuyoshi*-hoz fűződik.

KOBAYASHI DÓJÓ

Kobayashi Yasuo az *ósenseitől* tanult, 8. danos.

1936-ban született, a *Meiji* egyetemen elektromérnöként végzett. 1955-ben lett *ósensei* tanítványa. Korábban *judózott a Kodokanban*, gyerekkorától fogva. Egy ismerőse ajánlására kezdett *aikidózni*. A *judót* 2-3 évig még folytatta. Az egyetemre kerülésekor vált *uchi-deshivé*, és abbahagyta a *judót*.

1959- *Kishomaru sensei* felajánlotta, hogy a *Honbu dójóban* tanítóként tevékenykedjen. Az apja és az *aikidó* között választott. Utazó oktató volt, különböző helyeken oktatott. 1960-61 –ben *Kishomaruval* létrehozzák az egyetemi *aikidó* szervezetet. Előbb a *Yóshinkannal* együtt, majd (a mai napig) külön szervezetként működnek.

1969. ápr. 20. **Ósensei meghal.**

Tókyótól északra, *Kodaira* területen földet vesz *Kobayashi sensei*. Itt felépíti *dójóját*.

/ 1968-69 egyetemi lázadások az amerikai jelenlét ellen ./

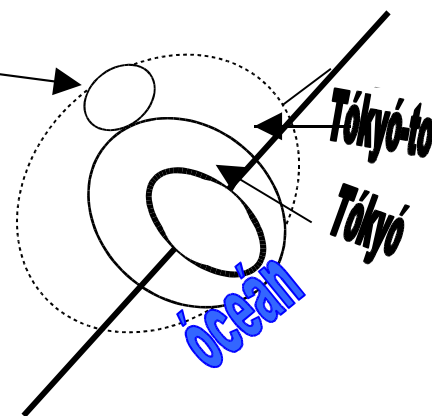
Mivel *Kobayashi sensei* egyetemi oktató volt, ezidőtájt nem tudott oktatni, és ekkor kezdte el a *dójóját* építeni. 1969. ápr. 7-én nyitott ki a **Kodaira Dójó**.

Esténként a *Kodairában*, napközben a *Honbu*-ban tanított.

1972 **Tokorozawa Dójó**t építette fel. Mai napig ez a kettő a központ. 72-ben felhagyott a *Honbuban* való tanítással.

Kobayashi Dójó a legnagyobb egy kézben tartott *dójó*. (90db)

Ő fizeti a terembérleteket, az oktatókat és összefogja tevékenységüket.

Kobayashi sensei tanítványai :

- **Kobayashi Hiroaki** 6.dan (magyarországi instruktör, a *sensei* fia)

- **Shikanai Ichitami** 6. dan (első *uchi-deshi*)
- **Igarashi Kazuo** (6. dan)
Svédországban töltött egy évet, a mai napig ő a skandináv terület vezetője. Egyik legkorábbi *Kobayashi* tanítvány, és az egyik legtekintélyesebb, komoly *kobudó* tudással. Saját *dójója a Hashimoto Dójó*. Stílus sajátossága a kardvíváshoz hasonló technikák. Kemény, rövid mozgások.
- **Hatayama Kengo** (6. dan)
Asai sensei hatására körívesebb, lágyabb technikákat használ. Saját *dójója a Sayamadai Dójó*. Rendszeresen jár Németországba.
- **Horikoshi és Nakatomi** 6. danos *sihanok*, egy-egy Japán körzet főnökei.

Továbbá:

Masuda Munabu 5. dan, Kon Yúzó 4. Dan (ha jól tudom visszavonult), Koyanagi Shunichiró 3. dan

Kobayashi Dójó felépítése:

A *sensei* tartja fenn a *dójókat*. Az oktatók minden héten összegyűlnek *Tokorozawában*. Vizsgák központilag folynak, közösen. Vizsgák évente háromszor. Központi vizsgarendszer. Egy *kyutól* fölfelé *Kobayashi sensei* és *sihanjai* előtt. Ezért egy irányzat hatása a jellemző. A *dójó*k között az átjárás semmi problémát nem jelent.

Az *uchi-deshik* beköltöznek nem előre megszabott ideig (2-4 év), és mindent elvégeznek, amit kell (edzés, hivatali ügyek, takarítás stb.)

Edzők tevékenysége :

Zsúfolt napok, évi kb.3 nap szabadság, általában külföldi tartózkodáskor. Edzések reggel, délben (*fujin kurasu*-háziasszony edzés), este 1-2 edzés. Fizetés nem túl jelentős.

A *sensei* elkötelezett az *Aikikai* mellett. Igen jó volt a kapcsolata *Kishomaru dóshu sensei*el. Mint majdnem a legtekintélyesebb személyiség, komolyan támogatja a *dóshut*.

Magyarországi kapcsolat :

Először **Tamura Tsuneo** (6. dan) –val vették fel a kapcsolatot. Innen kapcsolódtunk be a *Kobayashi Dójó*k szervezetébe.

Különbségek más szervezetekkel :

Nem tesznek különbséget előmenetelben az oktató, és gyakorló emberek között. Nem tesznek különbséget a Japán, és külföldi tanítványok között.

Kobayashi dójó gondolati háttéré :

Ha meg akarjuk érteni az aikidót, ismerni kellene osensei vallási háttérét. *Kobayashi sensei* nem érti ezeket a vallási dolgokat és nem is érdekli ez, ő az *aikidót* a gyakorlatban valósítja meg. Mikor több ezer ember tanul nála, japánban és külföldön is, akkor szerinte megvalósította *ósensei* elképzelését az *aikidó* végcéljáról. Tanítása a tanítási módszerében és technikájában jelenik meg. Nincsenek merev elképzelései arról, hogy kinek mit és hogyan kell csinálnia. Nagyon szabad és kötetlen a dolog. Japánban a legnagyobb aikidó szervezet, és 10-12 országban van kapcsolata. Ez a felfogás a technikáiban is megjelenik, mindig a két szélsőség között. *Ósensei*hez való viszonya példás. Nem azért nem tanítja a szellemiséget mert nem akarja, hanem mert nem tudja, nem érti.

Tanítási módszere: kis létszámú ember sokáig tanul valamit. Az instruktorok hetente egyszer megbeszélést tartanak, és *Kobayashi sensei* ezek alapján irányítja a szervezetet.

Nem nagyon akar beleszólni a dolgokba, általában hagyja, hogy follyanak a dolgok saját medrükben. Sok olyan *dójója* van, ami ráfizetéses, de ő mégis fenttartja őket. Nagy tanítványai általában önállósdnak, de őt ez nem zavarja. Így az oktatók önértékét sem zavarja, hogy neki nincs perspektívája, vagy célja. Kedveli a külföldieket, szerinte az egyik ember olyan mint a másik.

Az *aikidónak* kettős vezetése van. Az ***Aikidó International Federation***, nemzetközi szövetség (tulajdonképpen csak keret, döntéseket nem hoz), és az ***Aikikai***, kontinentális, Japán központ.

Keveredik a régi, és az új az aikidóban. A régi szerint, van egy *soke*, akinek a szava dönt. Az új, pedig a demokratikus szervezet. Vannak a régi stílusú szervezet hívei (a mesterek egy idő után saját útra lépnek).

Kivált irányzatok:

Ueshiba tanítványok, de saját *ryut* alapítottak.

1., Inoue Yóichitó (*Ueshiba* unokaöccse)

20-as évek elején kezdett tanulni, 30-as években már a *Kóbukan dójó* instruktora. A háború után már nem tér vissza *ósensei*hez. Irányzatának neve: ***Shinei Taidó*** (igazságot védelmező testgyakorló út)
Nagyon hasonló az *aikidóra*, nem túl népszerű, 4-5 *dójó*, Japánon kívül nincs jelen. Nem igazán foglalkoznak terjedéssel.

2., Tomiki Kenji

1926-tól tanult, *Kódokan judó* háttér. Ő kapott elsőnek 8. dant (1940).

A *Kódokan* alapvetően befolyásolta útját, másrészt Japán egyik leghíresebb egyetemének, a *Wasedának* a testnevelő tanára volt, ez a végzettsége is. A 40-es évek végén mint tanár, feladatul kapja, hogy formálja át az egyetemi testnevelést

(katonairól-békésre). *Judóra* alapozva alakította át az oktatást, és magasabb szinten vette be az *aikidót*, mint önvédelmi technikát.

Rövid idő alatt nagy hírnévre tett szert, Amerikába is hívták. Nem vált eleinte el az *aikidótól*, megpróbálta az alapító beleegyezését is elnyerni az *aikidó* sportosítására. Ez nem sikerült. *Ósensei* halála után elvált, és **Tomiki-ryu Aikidó** lett. 70-80 *dójjuk* van, USA, UK és szinte majdnem minden nyugat európai országban.

Megpróbálta a versenyt bevinni az *aikidóba*. Eleinte a támadások hiánya miatt nem igazán sikerült, később bevezették a *tantó-randorit* (két félidő, késees támadások, majd csere). Nem igazán népszerű. *Tomiki* erőltette a versennyé válást, mert komoly motivációnak tekintette a fiataloknál. A *hakama* viseletét elhagyták.

3., **Shioda Gózó**

1932-ben lett tanítvány. *Ósensei* kedvenc tanítványa lett, a háború előtti legkomolyabb tudású. Önála volt az a bizonyos üzemi lázadás leverése. Rendőrség felfigyel rá, meghívják a karhatalmi erőkhöz oktatni. Harcos alkat volt, de komoly technikai tudással. Rövid idő alatt híres oktató lett, befolyásos támogatókkal.

Dójjója, a **Yóshinkan** azaz szellemi fejlődést segítő terem. Hamarabb épült fel, mint a *Honbu*, ezért népszerűsége megnőtt.

Háború előtti tanítvány, ezt gyakran hangoztatta és megkülönböztette az 50-es évek előtti és utáni tanítványokat. Harcos stílus, diktatórikus vezetés. 60-as években sok oktató kilép tőle (mester tudását megkérdőjelezi, vezetési módszereit nehezen viselik). USA, FRANCIAORSZÁG STB.

Jellemzők: harcos stílus, *hakama 4.dantól*, kezdőket partner nélkül gyakoroltatta, technikai oldal előnye a szellemivel szemben.

1995-ben meghalt, jelenleg fia, **Shioda Yasuhisa** a *Yóshinkan* vezetője.

4., **Tóhei Kóichi**

1939-es tanítvány, háború után visszatért, '52-ben 8.dan.

Fokozatosan a legnagyobb tekintély lett. Ő szóban is sokat magyarázott, ő építette fel tulajdonképpen az *aikidó* oktatási, vizsgarendszerét. Világos magyarázatai révén a *Honbuban* elég nagy tekintélye lett. *Ósensei* halála után *Kishomaru* lett a *dóshu*, *Tóhei sensei* a *Honbu* vezetője. Ő az egyetlen, aki életében **10. dant** kapott.

Kapcsolatba került **Nakamura Tenpúval**, ő a japán alternatív orvostudomány tudósa. *Tóhei Kóichi* a háború alatt tüdőbajt kapott. Gyógyíthatatlan volta miatt, utolsó éveit utazgatással akarta tölteni, így Indiába, Kínába stb. járt, ahol meditációs és egyéb technikákat tanult és nem halt meg.

Tóhei sensei megpróbált a *Honbuban* olyan oktatási rendszert bevezetni, amibe egészség-megőrzési gyakorlatok is voltak. Komoly ellenállásba ütközött, ezért 1974-ben lemondott. Megalakította a **Ki no Kenyúkai**-t, a *ki* kifejlesztését kutató társaságot, és stílusa a **Shinshin Tóitsu Aikidó**.

Felszólította az oktatókat, hogy kövessék, így komoly szakadás történt (kb. 50-50%).

A *KI* érzékelését, áramoltatását tanítják, a technika másodlagos, később (4-5 év) oktatják.

USA, HOLLANDIA stb.

5., **Shimizu Kenji**

Az alapító utolsó *uchi-deshije*. *Tóhei sensei* ellentétben állt így kilépett. Stílusa a **Tendó-ryu Aikidó**. *Tendó*, *Shimizu sensei* szülővárosa. Nagyjából *Aikikai* szerinti, viszonylag kemény régi *budó* szigorúsága, és köríves mozdulatok jellemzőek. Néhány tucat *dójjója* van. NÉMETORSZÁG

6., **Sunadomari Kanshú**

Ómoto hívó volt, 50-es évektől tanult *ósenseitől*, halála után **Manseikan Aikidó** néven kivált.

Erős vallásos beütés, köríves mozdulatok főleg, félig ököltartás. Nem túl népszerű.

7., **Mochizuki Minoru**

Kano sensei (*judó* alapítója) küldte *ósensei*hez a háború előtt. A háború után Franciaországban alakította ki a **Yóseikan Budó**-t. *Judó*, *Aikidó* és még pár stíusból. Halála után fia sportosította (fejvédő, mellvért, lábvédő, gumibotos küzdés). FRANCIAORSZÁG főleg.

Aikikai intézményesülése:

Bevezetik a *haken*-t, a fiatal oktatókat külföldre küldik oktatni. Ezek a *sihanok* szerte a világban utazgatnak.

Honbuban megjelenik az új generáció, akik '60-'65 között kezdenek edzeni.

- **Saotome Mitsugi** '50-es évek 2. felében kezd edzeni, később a *Honbuban uchi-deshi* lesz. Jelenleg az USA-ban van.

- **Shimizu Kenji** '60-as évek közepén kiválik az *Aikikaiból*

- **Sasaki Masando** 7.dan, a *Honbu* oktatója, Japánban maradt

- **Endó Seishiró** 7.dan, *Honbu* oktató, régivágású, kemény *aikidó*

- **Suganuma Mamoru** jelenleg *Ósaka* környékén oktat

- **Watanabe Nobuyuki** 7.dan, *Honbu* oktató, e mellett a *ki* erejével is oktat.

- **Ueshiba Moriteru** az alapító unokája, a jelenlegi *dóshu*, az előbbieket mögötte sorakoznak fel támogatóként

1966-75, új generáció a *Honbuban*:

Yasuno Masatoshi 5.dan, Seki Shóji 6.dan, Miyamoto Tsuruzó 7.dan, Osawa Hayato 7.dan, Yokota Yoshiaki 6.dan

-1976- IAF, Nemzetközi Aikidó Szövetség létrejötte

-1976- EAF, Európai Aikidó Szövetség létrejötte

Jelentős országokban az aikidó kialakulása és fejlődése:

- USA Japán mesterek tucatjai vándorolnak be, számtalan féle *aikidóval*, teljes összefogásuk lehetetlen.

1953, *Tóhei Kóichi*, a *Hawai aikidó* beindítása, 1961 *ósensei* odalátogat.

Elsősorban az USA kaliforniai részén kezdett el terjeszkedni az *Aikikai*. Egy idő után már tudatosan kezdett mestereket küldeni: *1964 Yamada Yoshimitsu, New York*

1966 Kanai Mitsunari, Boston

Maruyama Shuji, Philadelphia

1972 Tóhei Akira, Chicago

1975 Saotome Mitsugi, Washington

1981 Chiba Kazuo, San Diego

1987 Sugano Seiji, New York

Nem csak *Aikikai* szerinti *aikidó* van. '53 *Aikikai*, '53 *Yóshinkan*, '60 *Tomiki-ryu*.

Az USAF egyesíti az amerikai *Aikikait*, de vannak tőle független *Aikikai* tagok is.

Keleti part 70 *dójo*, nyugati part 20 *dójo*, középső 20 *dójo*. *Saotome sensei* létrehozta a saját szövetségét ASU, 50 *dójo*. 1988-ban az *Aikikai* elismerte ezt is.

AANC, dél kaliforniai szervezet, az USAF előtt már létezett: *Robert Nadan, Frank Doran*. Hivatalosan nem tartoznak az *Aikikaihoz*, de *Saito sensei* vizsgáztatja és felügyeli őket.

- FRANCIAORSZÁG A világ legkomolyabb *aikidója*. 60-100 ezer ember.

1951, *Mochizuki sensei* bemutatót tart. 1952-60, *Abe Tadashi* az itteni *judó* szövetség hívta meg, de *aikidót* is tanított. Ő alapította meg az *aikidó* szervezetet Franciaországban, amit az *Aikikai* elejétől fogva fémjelez.

1961, *Nora Masamichi*

1962-70, *Nakazono Mutsuró*

1964, *Tamura Nobuyoshi* aki mai napig ott van, európai jelentőségű.

André Nocquet, 1955-57 *uchi-deshi* a *Honbuban*, egyetlen nem japán, aki 8.*dant* kap.

Christian Tissier 7.*dan*, 1969-75 *Honbuban* tanult

1980, Párizsban a kongresszuson az új küldöttek 'összecsaptak' a *Tamura* csapattal. Ekkor kettévált az EAF *Tamura sensei* féle (FFAB), és főleg Német központú másikra (FFAAA).

- NÉMETORSZÁG

Judósok hozták be az *aikidót*. Felvették a kapcsolatot Noquettel. DJB alatt aikidóztak.

1965, levelet írtak a *Honbunak*, így megérkezett *Asai Katsuaki*.

DJB → *Rolf Brand* '75-ben kilép

← '78 *Shimizu senseiel* kapcsolatba lépnek, nem *Aikikai*, *Tendó Kan Aikidó*

AD-----*Asai sensei*

→ '84, *Tamura senseiel* kapcsolatot talál egy csoport

- OLASZORSZÁG

1946, *Salvatore Merge*, diplomata volt Japánban, ekkor hazatér. '30-as évek végén rövid ideig *Ueshibánál* is tanul.

1959, *judó* szövetséghez két japán *judós* jön, akik *aikidót* is oktatnak Merge biztatására.

1964, *Kawamukai Motokage* érkezik, nem *Aikikai sihan*, Róma és környéke.

Tada Hiroshi 1964-73-ig van Olaszországban, '66-ban kinyit a római központi *dójo*.

1970, megalakul az *Olasz Aikikai*. '73-ban, távozásakor tanítványa, *Hosokawa Hideki* veszi át az OA-t.

Fujimoto Yóji Milánóban tanít.

Giorgio Veneri Mantovában tanít.

- SVÁJC

1958, légitársasági dolgozók a *Honbuban* tanultak néha-néha. Kapcsolatot kerestek, Noquetet találták meg és megalapították az USA -t. / nem az országot /

1977, *Tada sensei* tanítványa Olaszországból Svájcba, Zürichbe települt, *Ikeda Masatomi*. Később megalapította az ACSA-t.

1986, *Tamura senseit* mesterüknek tekintők létrehozzák a SAF-ot.

- NAGY BRITANNIA

1955, *judó* mester, *Abbe Kenshiró* Londonban kezd tanítani. Első tanítványait *Abe Tadashi* vizsgáztatta.

1966, **Chiba Kazuo** megalapította az angol *Aikikai* szövetséget, **BAF**.

1976-ban *Chiba* távozik. Tanítványa, **Kanetsuka Minoru** létrehozta '77-ben a **BAB**-ot, ez egyesítette az összes angol szervezetet.

- SVÉDORSZÁG

Honbuból érkezik **Ichihashi Toshikazu, Tomita Takeji**.

Ichihashi Toshikazu teremtette meg a lengyelországi *aikidót*. Később megtért és írt egy levelet a Honbuba, hogy az Aikido a sátán eszköze és azonnal hagyják abba és inkább dicsőítsék Jézust.

AIKIDÓ JELENLEGI HELYZETE

Yoseikan Budó: Eredetileg a háború előtt kivált *aikidó* irányzatnak tekintették, de a mai vezető, **Mochizuki Hiroo** már teljesen különálló budó irányzathoz vezet.

Tomiki-ryu: Versenyeket erőltető stílus. Az alapító, *Tomiki* halála után az *Aikikai*hoz kezdtek visszafordulni.

Yóshinkan: *Shioda Gózó* 1955-ben meghalt, **Shioda Yasuhisa**, a fia vette át.

Shin shin toitsu aikidó: A *KI* fejlesztését előtérbe helyező stílus. Mára kezdenek visszatérni az *Aikikai* felé.

Aikikai: 1969-től *Kishomaru* átvette az irányítást. Jellemző lett a nagy köríveken való mozgás. **1999 elején meghalt**, örökét fia, **Moriteru** vette át. Vele együtt a fiatalabb generáció stílusa az irányadó: keményebb, pontos, hatásos technikák. Mára már a *Honbu sihanok* stílusa nem annyira meghatározó az *Aikikai* egészére.

Tamura Nobuyoshi: Franciaországban van egy hatalmas szervezete, ami szinte minden európai országban oldalhajtásokat hozott. Így Magyarországon is. A **Magyarországi Aikidó Szövetség** *Tamura sensei* irányítása, felügyelete alatt van.

AIKIDÓ ESZMETÖRTÉNETI ELŐZMÉNYEI

Aikidóról megjelent japán könyvek:

Budó: rajzos, illusztrált *Daitó-ryu* technikák, *ósensei* csak a nevét adta hozzá (angolul megjelent)

Budó renshu: fényképekkel teli *Aiki Budó*

Ezek nem igazán tekinthetők *ósensei* eredeti jeleinek. Egyetlen, gondolatait hitelesen bemutató könyv a **Takemusu Aiki**.

A **Byakkó** (Fehér fény) *sinto* szekta által leírt jegyzetek. Alapítója az *ósensei* barátja volt, **Goi Masahisa**. Nekik előadásokat tartott *Morihei* a nézeteiről, és ők lejegyzetelték.

Klasszikus Japán Budó eszmei előzmények

Budó elmélet:

Az *Edo* kor előtt a *budó* az életfeltétel volt. Elmélete csak a *shinpó*, nem volt írásba foglalva. Ez nagyrészt a csata pszichikai hatásainak leküzdésére korlátozódott. Kezdetben nem volt leírva, csak a mester tanácsaiból állt.

Szélsőséges idegállapotok: - félelem sebesüléstől, megfeleléstől

- vakmerőség, ezt vagy támogatták, vagy a *Zen* gyakorlatait javasolták

Edo kor után kezdték leírni őket (**denshó**), a technikákat és a szellemi tanításokat egyaránt, fegyverismertetések, történeti leírásokat.

A tudat lecsendesítése a lényeg. A lélek érzelmi megnyilvánulásai, az ego meglétét (**yuga**), jelenlétét jelzi. Ezért ennek megszüntetésére kell törekedni (**nuga**).

ushin – tudatosság

mu-shin – tudatnélküliség

chinkon – lecsendesíteni a tudatot (az *Ómoto-kyó* végcélja)

Az ember három részből áll: **Tai** – test

Shin – az ember tudása, intelligenciája

Ki – harci szellem, ami egy jó harcos velejárója

Ai – harmóniában lenni valamivel

Ai-ki – harci szellem rendben van, a két szembenálló fél viszonya, harci szellemük harmóniája

Budó célja: Az *Edo* kor előtt a győzelem volt a cél. *Edo* kor után a *bushik* egyre inkább állami hivatalt töltöttek be. A *budó* oktatás kis iskolákba szorult vissza. Ezáltal a cél megváltozott, csak a pszichikai hatások szintentartása maradt. *Meiji* kor után ismét nagy változás állt be, eltörölték a kasztrendszerét.

Ómoto-kyó és a shinto

Shinto alapműve a **Kojiki** – 712-ben állították össze a császár utasítására. Történetek vannak benne az istenekről, a földreszállásokról és az istenek és a császár kapcsolatáról.

A *Kojiki* volt *ósensei* számára a legfontosabb könyv.

Ez a legrégebbi japán nyelvemlék. Versek, termékenységi himnuszok, ráolvasások és egyéb mágikus mondások vannak benne. Kínai írásjegyekkel írt, de japán hangalakkal olvasott. 545-től uralkodó **Suiko** császárnőtől már hitelesnek tekinthető, az előtte lévő részek legendákba süllyednek.

Ósensei nagyon sokat idézett a könyvből előadásában. Az istenek neveit sokat emlegette.

Kami-ya (Istenek Kora)

Az ég és a föld kezdete – **Ametsuchi no hajime**

Három teremtő isten (*zōka sanshin*): - **Ame no minaka nushi no kami** (Az égbolt szentséges közepének istengazdája)

Két segéde, jobb-bal keze

- **Kami musubi no kami** (Istent teremtő isten)

- **Takami musubi no kami** (Sok istent teremtő isten)

Sokat szerepelt ez a három *ósensei* beszédeiben.

Istenek lakhelye – **Takama ga hara**

Itt hét generáción keresztül éltek az istenek.

Első istenpáros: **Izanami no kami** (női)

Izanagi no kami (férfi)

Nagyon népszerű istenpáros, velük záródik az első rész. Ők hozzák létre az országot.

- a **Takama ga hara** alatt létrejött egy köztes felhővilág az ég óceánjában. Erre szállt le az istenpáros, és a teremtő istentől kapott lándzsával /Ame no nuhoko - égi sárkeverő lándzsa / lenyúltak a világóceánba és a lándzsáról lehulló iszapcseppekből lettek a japán szigetek.

Kuni umi, a könyv II. része erről szól.

Ósensei magyarázata szerint, a Menny szivárványhídjáról (*Ame no ukibashi*) nyúltak le.

Misogi / harai (vízzel való megtisztulás)

Az istenpáros női része a tűzistent szülte, emiatt elment az árnyékvilágba – **ne no kuni** (alvilág). A férfi isten föl akarta keresni itt. Az árnyékvilág azzal a feltétellel engedte látni, hogy elkendőzve megy, és nem néz rá. Ezt nem tartotta be, megnézte ezért az árnyékvilág hadserege üldözni kezdte, és a határfolyónál bekerítették.

(az alvilág kijáratánál futó folyó helye – *Tsukushi no himuga no odo no ahagihara*)

Itt alábukott a vízbe és ekkor végezte el a *Misogit* :

- bal szeme megmosásakor született a napistennő (**Amaterasu ómikami**)

- jobb szeme megmosásakor született a holdisten (**Tsuki yomi no kami**)

- orra megmosásakor született a földistenség (**Takehaya susa no o no kami**), a férfias erő, és a harc megszemélyesítője

Ezután kiengedték az alvilágból.

Ame no iwato biraki (az ég sziklakapujának a kinyitása)

A napistennő megharagudott a földistenre, amiért az leakarta fektetni holott az öccse volt. Elküldte, erre az öccse berúgott, megnyúzott egy lovat és bedobta hozzá ezért mérges lett, elzárkózott egy barlangba és sötétség borult az égi síkságra. Az istenek összegyűltek a bezárt sziklakapu előtt, és bált rendeztek (*kami asobi* – istenek szórakozása) és zenéltek, táncoltak. A napistennő kikukucskált és egy nagyerejű férfiistenséget ezt kihasználva elgördítette a sziklát és kivezette a napistennőt.

Yamata no orochi (Yamatai sárkány)

A földistent az előbb leírt balhé miatt száműzték az égből a földre, ahol kultúr hérosz lett. Ott bolyongva egy sárkányra lelt, aki lányokat evett. A falunak azt mondta, hogy 10 hordó *sakét* vigyenek neki. A sárkány megitta, elaludt, a földisten levágta és a hasában talált egy kardot (**Kusanagi no tsurugi**). A kardot magához vette, a lányt, akit megmentett feleségül vette. Ez volt az első családalapítás, házalapítás (*Ie tsukuri*).

Dai koku sama (Nagy Fekete Úr), vagy Ó kuni nushi no mikoto (Nagy Országgazda Isten)

Ő volt a *Nasake bukai* (Mélyen Eggyüttérző). Egy siró nyulat látott /Inaba no shirouzag- inabai fehér nyúl /, akiről leperzselődött a szőr. Megkérdezte mi történt. Forróvízű tavon ment át a nyúl és a szőre leperzselődött. Az istenek a tengert ajánlották bajára, de a sós víztől nagy fájdalmai lettek. A Mélyen Eggyüttérző edesvizet ajánlott így meggyógyult.

Ninigi no mikoto (Napistennő Fia)

Leszállt a földre és létrehozta az első országot, ő az első császár, **Jimmu tennō** – *Jamato* állam. Ettől kezdve folyamatos sorban vezetnek le a császárokat, egészen a mai napig. Erre büszkék is a japánok.

Ómoto-kyō

Két álláspont létezik ezzel kapcsolatban. Mely szerint az *aikidót* az *ómoto* nélkül megérteni lehetetlen (főleg *ómoto* hívők).

Másik, hogy egyáltalán nem szükséges az *ómotot* belekeverni az *aikidóba* (főleg nyugati, de japán mesterek is).

Ósensei lelkes *Ómoto-kyō* hívő volt, és beszédeinek megértéséhez fontos az *ómoto* ismerete, de az *aikidó* univerzális, nem kell feltétlenül hívőnek lenni.

A II. világháború előtt népszerű volt, de most is kb. 10 ezer tagja van.

XIX. sz. elején kitalált irányzat. Ebben az időben gyors változások következtek be, gazdasági csőd fenyegetett stb. *Meiji* kormányzat erősen központosított hatalmat hozott létre, átmentett feudális dolgokat. Megszűnt az állami kontroll a vallási dolgok felett, tömegével születtek az új vallási irányzatok.

Ómoto-kyō tanításai:

A világ nincs így jól, de túl lehet ezeken lépni, nem bonyolult módon. Azért nem jó a világ, mert az ember beszennyeződött, és a saját bűneitől beszennyeződött lelkével csak így tud viselkedni. *Kegare* – beszennyeződés

Misogi harai – megtisztulás vízzel

Volt olyan kor, amikor az emberek tiszták voltak (*Kami-yo*), és az istennel együtt éltek. Ez a régi világ még visszaállítható, az útja, hogy az embernek meg kell tisztulnia, és le kell csendesíteni a lelket (*chinkon*). A lecsendesült tudat már, gyakorlatilag visszatérés az isteni állapotba (*chinkon-kishin*).

Több gyakorlat volt erre, buddhista, sintoista, még keresztény is.

Az *aikidó*t is azért ösztönözték, mert le tudja csendesíteni a lelket. *Ósensei* felfogásában az *aikidó* olyan, mint a *misogi*.

Az *ómoto* egy térítő vallás volt. Elképzelésük szerint először egyes emberek lecsendesítik a tudatukat. Kellő számú ilyen ember már vonzani fogja a többieket. Egy idő után létrejön a *seisai-icchi*, a politika és a vallás egyesítése. Tehát létrehoznak egy olyan országot, ahol ők élnek. Először ezt Japánban képzelték el. Később megváltozott a véleményük.

Uchu no tengoku - a világ mennyei birodalmának a létrehozása

Ennek az országnak a létrehozása után a többi ország is csatlakozik, és létrejön egy vallási alapon nyugvó globális földi egység.

Ósenseinek, különösen öregebb korára már az *ómoto* egybefolyt az *aikidó*val. Az *aikidó* gyakorlásával egyszermind meg is tisztul a gyakorló. Pl. *misogi no kata* (jó *kata*) szabad mozgású forma, és az ellenfél a saját tisztátalanságunk

Ueshiba nem két ember harcának gondolta az *aikidó*t, hanem saját testünk, azaz lelkünk harca a beszennyeződött lelkünkkel, saját bűneinkkel.

KI

Kínai eredetű fogalom, először *Lao-ce* használta a *Tao te king*-ben. *Lao-ce*-nél valamiféle isteni hatóerő, amivel az istenek irányítanak. A klasszikus kínai filozófia szerint, *KI*-ből született a világ, és később szétvált *Yin-Yang*-ra.

Az első kínai írásjeleket jócsontokon találták, amit papír helyett használtak, meg misztikus módszerekre (jóslás). A *KI* két önállóan is értelmezhető írásjegy kombinációja. Emberi lélegzetet jelentett, gőz, köd, pára.

A japán kultúrába a kínai kapcsolatok megjelenésével került át. IV. sz-ban a *Wei Chi* krónika alapján bizonyított, hogy volt követjárás a két ország között. Az igazi kapcsolat a VI. sz-ban jelenik meg, ekkor Korea miatt már tudatos kapcsolatról beszélhetünk Kínával. Korea a vas lelőhelyek miatt volt jelentős. Az egész kínai kultúra koreai közvetítéssel került Japánba. A *Tang*-dinasztia fénykorában voltak a japánok legnagyobb befolyással Koreában. Ekkor a kínai eszmék Japánba áramlása korlátlan volt. Gondolkodásmódjukban a japánok és a kínaiak nagyon különböznek. A japánok sokkal gyakorlatiasabbak, ezért a bonyolult filozófiákat leegyszerűsítették, közérthetőbbé tették. Így volt ez a *KI*-vel is. Létrejött egy személyre szabott, és egy univerzális változat.

1300-as években megjelenő legkorábbi iskolák a *Katori shintó ryū*, *Kashima shintó ryū*. XVII. sz. a *budó* első írásainak megjelenése. Ekkor jelenik meg a *budó*ban a *KI* úgy, mint ma.

Neokonfucianizmus

Shū Shi nevű filozófus terjeszti Japánban. Nagy állami támogatást élvez. Ezekkel a tanokkal együtt újra megjelennek más kínai filozófiák is. Az a nézet is ekkor terjed el, mely szerint az ember 3 részből áll: ***KI, SHIN, TAI***

A *budó* oktatók is ekkor kezdtek el – iskolázottságuktól függően – a filozófiai területekkel foglalkozni. Az ekkori bugeiban már jelen volt a *KI* fogalma. Ez inkább azt jelentette, hogy felismerték, hogy egy küzdelem nem csak test-test elleni harc, hanem pszichikai állapotoktól is függ a végekimenetel. Ezt a pszichikumot nevezték *KI*-nek.

Aiki nem *Ueshiba* találmánya, régi fogalom: - két ember vívásakor a két szellem összecsapása

- küzdelem során ismerni kell az ellenfél pszichikai állapotát és kihasználni

Ueshiba mind a két *KI* felfogással találkozott. Gyakran beszélt arról, hogy van egy őserő, ami áthatja az univerzumot. A két *KI* felfogásból egyet formált. Szerinte a világ és az ember egy, egyik sem létezik a másik nélkül. Az ember ugyanúgy részese a világnak, mint ahogy individuum. *Kumisama*-nak, *ichigen*-nek is szokta nevezni.

Ókami sama – nagy istenség (egyistenhitet fejez ki, ami valószínűleg félreértés). Ezek inkább a *KI*-re vonatkoznak. Az isten léte előtti várakozó anyagtalán anyag a *KI*. Világban rejlő, és a létező dolgokban létező erő.

Az aikidó kozmikus értelmezése

Az *ómoto* szerint az emberek tisztátalanok. A *budó*ban ugyan ez megjelenik a rossz lelkiállapotokkal.

Mó shin - rossz tudatosság, kötődő tudatosság

Két szélsőséges érzélem : félelem, teljes agresszió

Szellem szabad szárnyalásánál nincsenek pozitív, ill. negatív érzelmek.

Hon shin – tiszta tudatosság, a *mó shin* ellentéte

Ki no karui - félelem

Ki no ushinan - Eszméletvesztés

Ki no doku – Aggályoskodás

Morihei a világegyetem, és az ember *KI*-jét azonosította egymással, mint rész és egész. Az emberek hatnak a világra, a világ hat az emberekre.

Azok a dolgok, melyeket a küzdelemben alkalmaztak, a mai ember is tudja alkalmazni a mindennapi életben.

Ki no nagae – *KI* áramlása

Ha ez az állapot fennáll, akkor a technika jól működik. Saját *KI*-m nem csak saját magamra nézve jelent problémát, hanem a világra nézve is, mert része vagyok a világnak. Ha az ember úgy tud *aikidózni*, hogy megvalósuljon a ***KI NO NAGAE***, akkor jobbá teheti a világot, és minél több ember valósítja meg ezt, a világ annál jobb lesz.

Aikidó no shimei – *aikidó* küldetése

Az *Ómoto-kyó* ugyanezt akarta elérni. Ebből látszik, hogy *osensei* az *omotora* alapozta ezt a filozófiát.

Miért budó ?!

Mert szélsőséges érzelmek jelennek meg benne. Nem mindennapi élethelyzeteket teremt. Így könnyen lehet gyakorolni a lelki állapot megvalósítását (*hon shin*). Ha ott sikerül győzedelmeskednünk magunk felett, akkor az életben már nem lehet olyan szituáció, ami meglepetést okozhat.

Nincs külön aikidó filozófia a mozgás nélkül.
Semmihez sem szabad kötődni. Nincs gondolat, nincs tudatosság.

Dó és Dójó

Az aikidó is egy ÚT-ként értelmezhető harcművészet. A DÓ megnevezést a XVIII. Századtól kezdték használni. Ettől kezdve úgy fogták fel a harcművészeteket mint életformát. A DÓ a fejlődés útját is jelenti. A DÓJÓ az a hely, ahol a DÓ-t gyakorolják. Eredetileg buddhista fogalom: megvilágosodás helye. A bódhi fát jelenti mely alatt a történelmi buddha megvilágosodott.

Az európai oktatás az 1500- as évektől változott meg. Egyre nagyobb hangsúlyt fektettek a tanítványokra. Régen a tanító állt a központi helyen. Európában kialakult az az oktatási rendszer, ami figyelembe veszi a tanulót, és annak képességeit. A tanárnak képesnek kell lennie arra, hogy minden tanítványra figyelni tudjon. Később bebizonyosodott, hogy a keleti módszereknek vannak olyan sajátosságai, amelyek hasznosak és jók, és az európai oktatás figyelmen kívül hagyja. A harci művészetek különleges helyzetben voltak, mert itt nem azok tanultak, akik akartak, hanem akiknek kötelező volt. Eleinte még az embereket az hajtotta, hogy a háborúban meg kell védeniük magukat. Később azonban ez az ösztönzés megszűnt és mindenféle ideológiákat kellett felhasználni az érdeklődés fenntartása érdekében. Az átalakulás a Meiji korban kezdődött. 1868 után megszűntek a bushik előjogai. Egy részük kereskedelemből élt, másik részük rendőrként, hivatásos katonaként dolgozott. A dójók megpróbálták a hagyományokat konzerválni. Egy ideig továbbra is figyeltek a felvett tanítványok származására. Később már kiszélesítették, átértelmezték a gondolatokat. A budó konzerválta a japán jegyeket, és összeolvasztotta az univerzális technikákat. Így a budón keresztül a legkönnyebb a japán szemléletet, kultúrát megismerni. A budó sokat elvesztett, de sokat meg is őrzött a hagyományokból.

Budó oktatási módszerek:

Megőrződött a tanár önállósága, a tanítványhoz való alkalmazkodása. Nincs egy bizonyos időpont és cél, amit ki kell hoznia a tanítványból. Bármikor alkalmazható dolgokat kell oktatnia, életkortól függetlenül.

Aikidóra jellemző oktatási módszer: nincs miért sietni, nincs határidős vizsga, verseny stb. lazább, személyreszabottabb tempót lehet követni.

Régi budó: A tanítványnak csak csinálnia kellett a dolgokat, nem szükséges belátnia mit miért tanul. Egyetlen dolga, hogy teljes odaadással tanuljon. A tanítvány nem tudta mit fog tanulni.

Ez megváltozott, de megőrződött annyiban, hogy nem igazán érdemes egy tanítványnak kérdéseket feltenni.

Budó edzés lényege:

Mindig ugyanazt, és mindig ugyanúgy, végtelen számú gyakorlás, és az egymásra halmozott gyakorlás meghozza az eredményt. Mindegy, hogy mikor!

Aikidó: Az oktató igazából nem érdekelt közvetlenül a tanítvány fejlődésében. Nincs verseny ami minősítsen. A tanítvány önmagának tanul, önmagához mérten fejlődik. Csak ez számít! A fokozatok csak azt mutatják, hogy hozzávetőlegesen a tanítvány mióta tanul, kb. milyen technikákkal van tisztába, és milyeneket nem gyakorolt eleget még. Ez egy segítség csak a tanárnak.

Az AWASE három szintje

Awase – megfelelni, összhangban lenni
Awase ----- Aikidó szinonim szavak, fogalmak

Első szint:

Egyes ember, adott ember. Ómoto-kyó gondolatok: az embernek le kell nyugtatni a gondolatát. Chin kon egyenesen vezet a ki shin-hez.

Aikidóban ez az awase. Összhangban lenni az egyetemes KI-vel, áramlással. Része lenni ennek. Nem beavatkozni, vele folyni. Ez a szint, ami miatt nem lehet versenyeket szervezni. A verseny győzni akarást jelent, a másik legyőzését, hírnév, pénz stb. Ezek ellentétben állnak a szellem lenyugtatásával, tulajdonképpen a budóval.

Awase: mentesség a győzelem akarásától, fájdalom okozásának akarásától, a technika mindenben keresztül való végrehajtásától. Az edzésen is el kell ezeket hagyni.

Ez az első az alap. Az önmagunkon való uralkodás. Ennek kell előbb működnie. Azt jelenti, hogy jól állsz hozzá a dolgokhoz.

Masakatsu agatsu – helyes győzelem, az önmagunkon aratott győzelem

Az egyes dójóknak is fontos szerepük van ennek a kifejlődésében: rivalizálás elhagyása, küzdés jellegű gyakorlatok elhagyása, fokozatok jelentőségének nem hangsúlyozása stb.

Az oktatókon nagy hangsúly van, nem szabad minősíteni. A lényeg, hogy a gyakorlóban a technika hogyan működik.

Második szint:

Belép a képbe egy második ember, az UKE.

Az aikidó lényege a formák megtörésén alapul. Alkalmazkodni az uke mozgásához, akaratához. Úgy végrehajtani a gyakorlatot, ahogy az uke mozgása engedi. Az aikidóban az ukehez képest kell jól mozogni. A technikák csak párban működnek, egyénileg elképzelhetetlen. Nincs két egyforma helyzet, mozgás, ellenfél egy szabott technikán belül. Jelenti az alkalmazkodást a másik ember lelkiállapotához is.

Harmadik szint:

Az ember, és a világ közötti kapcsolat. Az aikidón keresztül hogyan tudunk jobb emberré, hasznosabb emberré válni. Az aikidóban rettentően kell figyelni a másikra (mozdulat, érzelmi állapot), egy idő után már kialakul egy olyan képesség, amit a mindennapi életben is tudunk hasznosítani. Teljesen más hozzáállást tud így az ember kialakítani.

Az edzésen más-más emberek vannak, mindegyikhez másként kell viszonyulni. Külön-külön kell figyelni mindegyikre. Az életben is külön kell figyelni az egyes emberekre, helyzetekre, nem szabad általánosítani.

Az edzéseken mindenféle emberrel kell gyakorolni, és nem az a fontos, hogy milyen látványos a technika végrehajtása. Fontos, hogy ne legyenek értéktételek, pl. jó uke, rossz uke stb.

Takemusu aiki, katsu hayabi, masakatsu agatsu, ki musubi

Take musu aiki

Take (bu) – harcos, harc
Musu – létesülni, születni
Aiki – helyes alkalmazkodás

武産合氣

Egyik gyakorlati értelmezése:

Az *aiki* hozza létre a harci technikákat. Az ellenfél mozgásának érzékelése, alkalmazkodás hozzá, hozza létre a megfelelő technikákat, amit használni fogsz. A pontos mérlegelés, helyes döntés hozza létre a helyes technikákat.

Take (Bu) – egyes technikák, egyes gyakorlatok ebben az értelmezésben

Másik értelmezés:

Aiki – egyetemes energia

Ez a fajta *aiki* hozza létre a mozgást, a bennük megnyilvánuló célszerűség, hasznosság tükrözi kicsiben a világ egyetemes rendjét, harmóniáját.

A *Take musu aiki*-t *ósensei* sokszor az *aikidó* szinonimájaként, akár helyette használta.

Katsu hayabi

Katsu (kachi) – győzelem
Hayai – gyors
Bi – nap

勝速日

Sohasem magyarázza el igazán *ósensei*. Az *aikidó* legmagasabb foka, amikor már túllépünk térbeli és időbeli korlátokon. Mindegy, hogyan állsz, kivel szemben, nincs semmi a birtokodban (akár eszköz, győzni akarás, félelem, érzelmek stb.).

Szó szerint: győzelem olyan gyorsan, mint a fény

Az az állapot, amikor a győzelem eleve eldöntött, az ellenfélnek nincs esélye.

Erről az első kettőről együtt szokott volt beszélni *ósensei*, összefüggésben.

Masa katsu agatsu

Masa – helyes, igaz
Katsu – győzelem
A – én
gatsu – győzelem /zöngésedik a „k” az előtte álló „a” miatt /

正勝吾勝

A megfelelő módon végrehajtott győzelem (igaz módon), az ÉN (ego) fölött aratott győzelem.

A saját éntudatomhoz fűződő negatív dolgoktól szabadulok meg.

Ki musu bi

Ki – KI
Musu – összekötni
Bi – létrehozni, szülni, teremteni

氣結び

Technikai értelmezés:

Úgy kell mozogni, hogy a két szellem mintha össze lenne kapcsolva. A *KI* szintjén mozog, nem a *tai* (test), nem a *shin* (tudat) szintjén. Amikor ösztönből mozgunk, reagálunk a támadásra, ez a *Ki musu bi* szint.

Szellemi értelmezés:

A *KI* és *KI* összekötését jelenti.

Saotome sensei: „az energiák, amik a világom vannak, önmagamon belül, más emberekkel, egyetemes energiával való harmónia. A saját energiánk kapcsolata az univerzális energiához.”

Mind a négy az *aikidó* lényegét fejezi ki.

Az aikidóban létező, de egymástól eltérő megközelítések

Az alapító halála után felszabadulnak a jelentős tanítványok, és új stílusokat hoznak létre.

Másrészt nincsenek rendszerezve a technikák, nincsenek szintekre bontva. Sohasem mondta *ósensei*, hogy saját stílust alapított. Az *aikidó*t mindig vallásos tevékenységnek tekintette. Azt mondta, hogy az *aikidó* az egyénből jön, saját intuíciói szerint. Minden technikát mindig másképp mutatott be ----- tanítványok más-más formában értelmezték a dolgokat. Így szabad utat adott a stílusok kialakulásának.

Két fő irányvonalba indultak el a tanítványok:

- Technika a lényeg: *ósensei* korának legnagyobb harcművésze. Érdemes megtanulni ezeket.
- Szellem a lényeg: technikailag nem alkotott újat, de szellemileg igen, mert az a szellemiség amit tanított az új.

Az én álláspontom valahol a kettő között van.

A *budó* lényege az állandó gyakorlás, mindig ugyanolyan intenzitással. A sport és a *budó* nem működik együtt. Nincs verseny, csak a tanítási folyamat a lényeg. A *sihanok* meghatározzák a tanítási vonalat.

Tóhei Kóichi:

Szellemi vonal, természetgyógyászati vonal, életművészeti irányzat.

Shioda Gózó:

Technika a lényeg.

Sunadomari Kansú:

Vallási irányzat (*ómoto*)

Hikitsuchi Michio:

Sinto alapú vallási irányzat. Azok a *sinto* mitológiai képek, amiket *ósensei* használt nagyon lényegesek az *aikidó* megértéséhez szerintük.

Tamura Nobuyosi:

A klasszikus *budóval* való találkozásokat emeli ki.

Saotome Mitsugi:

Saját képi világot hozott létre, és természetfilozófiaként fogja fel *ósensei* tanításait.

Az *aikidó* rendszerezése inkább ***Ueshiba Kishomaru*** munkája. *Ósensei* még a régi tanítási rendszer szerint oktatott.